

Odgovor: Kurecina je senožetim odločno škodljiva. Res nekoliko koristi, ko pobira plevelno seme in razen mrčes, a veliko več škoduje, ker pobira tudi seme žlahtnih rastlin ter kljuje mlade rastlinice tvarne in deteljne, ki jej gredo posebno v slast. Razen tega pa ponečedijo travo, in seno dobi od kurjakov tak duh, da ga živina še uživati noče.

Vprašanje 50. Posestniki treh vasi imamo skupen pašnik, ki meri 217 oral. Ta pašnik bi radi razdelili. Eni bi radi imeli skupno pašo, drugi pa ne. Ali zadnji morajo dovoliti? Kateri posestniki morajo prošnjo vložiti, kam in kako? (Fr. K. pri Sv. K.)

Odgovor: Ako ena tretjina posestnikov zahteva razdelitev pašnika, oblastvo dovoli. Prošnjo je vložiti do deželne komisije za agrarske operacije v Ljubljani. Prošnjo naj podpišejo vsi, ki žele razdelitve, a v prošnji naj bode navedeno, kedo bo zastopnik prosilcev. Skupna paša pa se na razdeljenem posestvu neha, in vsak sme narediti s svojim delom, kar hoče. Merilec, katerega pošlje komisija iz Ljubljane, je v službi pri njej, zato je stroške v Ljubljani poravnati. Koliko znašajo te sstoški, nam ni znano.

Vprašanje 51. Imam španjsko trto, ki je rodila le enkrat, ko je bila še mlada. Sedaj pa ne rodi vže več kot deset let nič. Bolna ni. Mislim, da je vzrok vsakoletno prehudo obrezovanje. Rodovitne vrtnje zemlje je kake 3 $\frac{d}{m}$, spodaj je pa apnen pesek. Kaj je vzrok nerodovitnosti? (B. Sch. v Kr.)

Odgovor: Ker je trta zdrava in močno raste, bode skoraj gotovo vzrok nepravilna rezatev. Trta rodi vedno le na dveletnem lesu, in z ozirom na to jo je tudi obrezovati. Rezatev je pa zavisna tudi od vrste; so na pr, nekatere trte, ki rodevajo samo na palicah (burgundec, portugalka, španjol itd.), a druge (avguštana) zopet ne, te rode zopet rade na napenjalcih. O rezatvi trte na špalirjih se lahko poučite v knjigi „Vrtnarstvo“, ki jo je dobiti pri kmetijski družbi v Ljubljani. Kar Vi imenujete napačno „španjsko trto“, gotovo je vrsta „španjol“, kajti španjskih trt je ravno tako mnogo, kakor naših ali francoskih, in imajo v obče take lastnosti, kakor naše, k večjemu da so proti mrazu bolj občutljive.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

215.

V sueški kanal. Mensaleško jezero. Hiksi, Port Said.

„Klobuk doli!“ dejal sem sam pri sebi, ko sem se na francoskem brodu bližal Port Saidu. Imel sem ugle dati orjaško delo našega stoletja, kanal sueški, uresničene

sanje poprejnih stoletij. Ljudski duh in ljudska pridnost sta raztrgala suhi pot mej Azijo in Afriko, spojila dve morji, skrajšala pot v Indijo za dve tretjini, in izčarala življenje v mrtvej pustinji.

Polagoma se vzdigajo portsajdske hiše, kakor da lezejo iz morja. A mi smo že mej orjaškima moloma, katera se vlečeta daleč, daleč ven v nepokojne morske valove. To umetelno nabrežje varuje kanal zasipanja, ker morski tok žene pesek tu zelo silno. Kmalu smo v krasnem pristanišču. Veliki in mali parniki kurijo in se kade okrog nas, krmila in vretena škripljejo po mnogih jadrenicah, do petdeset čolnov pleše okrog našega broda, in do dvakrat toliko tujih ljudij se je že nsbralo na palubi, da bi nas in našo prtljago spravili v mesto, ali na drug brod. In pred nami se svetijo krasne hiše mladega, a dosta velikega mesta.

Pred leti tu ni bilo nič. Orjaško mensaleško jezero je bilo oddaljeno samo z ozko progo gibkega peska od Sredozemnega morja. Kedar so valovi morski malo pobesneli, drvili so se v jezero in se podili daleč po njegovej slanej vodi. Jezero je zelo plitvo. Posejano je s premnogimi otočiči; eni so pokriti z bujnim rastlinjem, a eni so dobri za njive. Lovci radi prihajajo le sem na povodne ptiče, katerih je na milijone. Tu na pr. stoje na tesnem dolgovratni flamingi na nizkej greznej melini, in malo naprej klopočejo štokrlje v trstju. Široke vrste pelikanov se vozijo po zelenej vodi, nad njimi pa poletavajo krasne čaplje od enega konca do drugega. Kedaj pa kedaj se spusti v sinjo višavo orel, da si ogleda in izbere plen, ki ga ima vedno dovelj. On davi manjše ptiče, oni pa preže po ribah, katerih je toliko, da bi človek ne mogel verovati. Vele, da vsak dan požro ptiči najmanj do 50 000 funtov rib, in vender je ribji lov še tako izdaten. da prejme vlada vsakega leta več kot poldrugi milijon frankov najemščine. Pa tudi najemnik ima velik dobiček. Stotine čoinov so dan na dan na lovu, in tisočine ribičev imajo tu dosta dela. Da pa ne lovi vsak, komur bi se zljubilo, zato ima najemnik, navadno kak paša, malo brodovje in dosta policajev, kateri po dnevu in po noči hodijo na ogled po jezeru. Dolgo je jezero deset milj, široko pa tri.

Vzhodni kos jezera so osušili, in sedaj nastajajo mnogi strokovnjaki, da bi tudi ostali, do osemkrat večji prostor osušili. Vele, da v starodavnem času tu ni bilo vode, temveč lepa rodovita zemlja. Po otočičih stanujejo redki in zanikarni potomci onih starih Hiksov, kateri so bili Egipt v svojo oblast spravili. Zgodovina nam pripoveda, da so ti Hiksi, divji pastirje, prihrumeli s sosednega Kanaana in s severne Arabije, pa so ubijali in ropali po Egiptu noter do Memfide. Tu so ostali ter z velikimi davki čez 500 let tlačili egipetski narod. Domači kralji so pred njimi bežali v Tebo, kjer so vladali nad gorenjim Egiptom plačevaje Hiksom letni davek. Hiksi so se v Egiptu s samim živinarstvom ukvarjali ter so s svojimi čredami semtertje prehajali po zemljiščih Egipetcev. Naposled so jih mnogo naobraženejši Egipetci

vender premagali. Tebanski kralji so jim najpreje davek odpovedali, potem pa so meje svoje države čemdalje proti severu pomikali. Tutmozij III. jih je okoli 1650. l. pred Kr. potisnil v tabor pri Peluziji, kamor so Hiksi znosili ves svoj plen ter jim dovolil, da so smeli svobodni se vrniti v Sirijo. Vele, da je takrat kakih 240.000 za orožje sposobnih mož zapustilo Egipt. Današnjim Hiksom se še malo sanja o zlatih časih, in zato so tudi el o trdovratni podaniki. Žive ob ribolovu in divjačini, tega jim ne manjka, drugih ugodnostij pa nimajo. Stanovanja so jim zaduhla in smradna. Kedar Nil ne nastopi visoko, tskrat je egipetski felah žalosten, ali kedar nastopi visoko, takrat se kislo drži mensaleški stanovnik, ker mu voda poplavi otočiče in podere stanovanja.

Port Said je nastal v zelo kratkem času. Hiše so zidane in lesene, kavane so elegantne, kazina in gledališče ponujate zabave, s konzulskih hiš plapolajo konzulske zastave vseh držav, po širokih in pravilno umerjenih ulicah in cestah mrgole ljudje vseh narodov in jezikov, prodajalnice so založene z evropsko elegancijo, do sto velblodov kleči v skladiščih, in veliki trgi so posuti z robo zahodno in vzhodno.

Ali kaj to, mi hočemo kanal videti. Dobili smo prostora na egipetskejši pošti. To je mal parnik, ali zelo drag. Parnik je zapiskal kakor dete na svojo piščalko, in v stroju njegovem je završalo kakor v kuhinjskem mlinu. Stali smo na palubi in razpeli dežnike proti solncu. Smeh nas je lomil, ko smo se peljali pod zastavo polumeščevo. Še nekaj časa smo videli mesto in trgovske ladije, slišali vrišč na trgih in v pristanišču, a kmalu je vsega tega zmanjkalo. Tu in tam smo ugledali kak bagger, na bregu obrabljene lokomobile in drugo temu tako. Nabrežje kanala je umetelno nasuto po jezeru mensaleškem, visoko je do 12 črevljev in tako trdno, da po vrhu drdrajo težki železnični vlaki.

Čedalje bolje je pusto in dolgočasno, priroda je dejal bi izumrla. Kakor v sanjah plovemo dalje. Na desno in levo stena, pod nama voda, nad nami modri nebes. Sedaj pa sedaj se požene riba iz vode, po bregu leti podivjan pes, ali stopa na polu gol pešec. Kjer je nabrežje nižje, vidi se jezero, in po njem brezštevne bele zvezde, to je beli povodni ptiči.

Pripluli smo k prvi postaji Ros el Eš. Na bregu stoji več dolgih praznih delavskih šotor. V pristanišču nas zijajo trije možaki in tri Arabke z malo deco. Jeden možak je našemu parniku kakor na posmeh vrč vode ponudil.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske reči.

Trgovinska in obrtniška zbornica.

X. Gospod zbornični svetnik Karol Luckmann poroča o dopisu trgovske in obrtniške zbornice v Ljubnem na Štajarskem zaradi zakona za stavbinske obrte. Ona je

sklenila prositi visoke vlade, da bi blagovolila zakonomu načrtu z leta 1885. o uredbi stavbinskih obrtov zadobiti zakonito moč. Prosila pa je ob enem, da bi kranjska trgovska zbornica podpirala to njeno peticijo.

Po § 23. odstavek 2. zakona z dne 15. marcija 1883. l., drž. zak. št. 39 se glede stavbinskih obrtov ustanove s posebnim zakonom splošna načela, po katerih je dokozati posebno usposobljenost za začetek v § 15. točka 5. navedenih stavbinskih obrtov, ter z njim določi tudi obseg upravičenemu izvrševanju posameznih stavbinskih obrtov.

Ta v § 23. odstavek 2. obrtne novele predpisana določila dozdej niso še postala zakonita, ampak cesarska naredba z dne 16. septembra 1883. l. drž. zak. št. 147 določuje, da so, dokler ne izidejo v § 23. odstavek 2. obrtne novele odmenjena zakonska določila, veljavne določbe § 23. obrtnega redu z dne 20. decembra 1859. l., drž. zak. št. 227.

V § 15. točka 6. navedeni stavbinski obrti, ki so spoznani za dopuščane obrte, so naslednji: staviljski, kladezarski, zidarski, kamenarski in tesarski.

Kako važen je dokaz posebne usposobljenosti za pridobitev omenjenih obrtov, priznava § 23. odstavek 2. obrtne novele, ker vsled njega je s posebnim zakonom ustanoviti splošna načela in določiti obseg upravičenemu izvrševanju posameznih stavbinskih obrtov.

Z ozirom na to je sklep Ljubenske zbornice utemeljen, ter je želeti, da dobode načrt iz leta 1885. o uredbi stavbinskih obrtov vender uže zakonito moč in veljavo, in vsled tega odsek tudi nasvetuje: Slavna zbornica naj sklene to stvar pri visoki vladi podpirati. — Ta predlog se je sprejel.

XI. Zbornični tajnik poroča, da je zbornica Brodska v Galiciji obrnila se do visokega c. kr. trgovskega ministerstva glede spediterjev. V vlogi poudarja posebno naslednje: Železniški odposlanci, zbrani na shodu v Brnu dne 13. in 14. septembra 1890. l., so določili, da morajo carinskouradno odpravo na mejah pri neposrednih mednarodnih pošiljativah oskrbovati železniški organi sami, izključivši za-eodne spediterje in komisijonarje. Ta določba je zelo vznemirila udeležence, ki so zbornico prosili, da bi glede tega posredovala pri vis. c. kr. ministerstvu.

Veliko je spediterjev in agentov, ki se žive s carinskouradno odpravo voznega blaga, in oškodovale bi se mnogim davkoplačevalcem ne le njih blagostanje, ampak zmanjšal tudi njih zaslužek, ako se izključi vsa-keršno posredovanje zasebnih ljudi.

Pa ne samo obmejne spediterje bi hudo zadela v Brnu sklenena določba, ampak tudi lastnike blaga. Kajti dokler bode blago na poti, ne bodo mogli prav nič razpolagati s svojo lastnino, in nemogoče jim bode imeti zastopnika pri tako važni manipulaciji, kakeršna je carinskouradna odprava. Člen 10. omenjenega dogovora sicer dovoljuje, da sme pooblaščen zastopnik lastnikov biti navzočen pri odpravi blaga, ali to dopustilo ni ve-